

BU YAZ TATUTA'LAMAYA HAZIR MISINIZ?

EKOLOJİK ÇİFTLİKLER

Hormonlu ürünler.. Üzerlerine hiç çekinmeden kimyasal boca edilen domatesler; minicik kümeslerde yumurta üretmek için sıkış tepiş doldurulan “tavukumsu” yaratıklar... Yaşamımız için gerekli gıdalar her geçen gün daha da garipleşiyor. Artık neredeyse her öğünümüzde midemize her indirdiğimiz lokmanın kimyasal hesabını yapar hale geliyoruz. Lezzetten geçtik, kanserden korunmaya çabalıyoruz. Acaba domatesin kabuğunu soyup yesek kimyasallardan korunur muyuz? Peki ya meyveleri sirkeli suda bekletsek? Acaba yediklerimiz gerçekten yediğimizi sandığımız şeyler mi? Kafalarda bunca soru işaretleriyle sağlıklı olmaya çalışıyoruz. Neyseki, gidiş o kadar da sağlıksız değil. Bir yanda sağlıksızlaşmaya giden yol hazır beklerken, o yoldan ayrılan sağlıklı bir yol hızla güçleniyor: Ekolojik yaşam.

Dünyanın dört bir yanında, insanlar kentten uzaklaşıp kırsal yaşama doğru adımlar atmaya başladı bile. Bazılarına bu insanlar “deli” gibi görünürken, bazıılarımızı imrendiriyor. Tümülle ekolojik, yani doğayı kendine uydurmak yerine kendini doğanın uyumuna bırakarak yaşıyor bir avuç insan. Bazıları da daha küçük adımlarla yaklaşıyor doğaya. Ekolojik tarımla üretim yapanlar, suyunu güneş enerjisiyle ısıtanlar, kirlilerini odun külüyle yıkayanlar ya da kendi kurduğu minik serasında kendi yetiştirdiği sebzesi ve meyvesiyle beslenenler.

Peki Türkiye ne yapıyor bu konuda? Az şey değil; ülkemizde de küçük adımlarla doğanın ahenkine katılıyor. Bu konuda en büyük adım, Buğday Ekolojik Yaşamı Destekleme Derneği'nin rehberliğinde çiftçilerle birlikte projelendiriliyor. Ekolojik TaTuTa yani “Ekolojik Çiftliklerde Tarım Turizmi ve Gönüllü Bilgi ve Tecrübe Taka-

sı”. Aslında hepimizin düşlerini süsler, emekli olunca bir köye yerleşip, bahçeyle bağla uğraşmak. Ancak, emeklilikten önce aklımıza mümkün olduğunca getirmemeye çalışırız. Ne de ol-

sa, bir köye ya da çiftliğe yerleşip, orada yeni bir yaşam kurmak da sermaye gerektirir. İşte, TaTuTa emekliliğimiz gelene kadar bize bir çiftlik yaşamını tattıracak bir proje. Elbette, yalnızca

Stevia rebaudiana, Paraguay ve Brezilya'da yetiştirilen doğal bir tatlandırıcı bitki türü. Paraguay kızıldere illeri tarafından, “tatlı ot” ve “ballı yaprak” isimleriyle anılıyor. Bitkinin özü, rafine şekerden 10-15 kat daha tatlı. Çok düşük kalorili olan bu bitki, yapısında yağ, sakarin ve toksik madde içermiyor. Türkiye’de ilk kez Akgöz kardeşler çiftliğinde yetiştiriliyor.

Japon gülü, yapısında altın oranı yüksek bir bitki. Yaprakları ve çiçeğinden salata yapılıyor.

bizim “doğayla içiçe” düşlerimizi gerçek yapan değil, aynı zamanda acil çözüm bekleyen bir çok soruna çözüm de getiren bir proje.

Ekolojik TaTuTa, Türkiye’de üretilen gıdaların artışı için büyük bir umut vaat ediyor. Şu anda yalnızca 12 alanda uygulanmaya başlayan bu proje, henüz bir pilot çalışma özelliği taşıyor. Bu bölgelerde seçilen çiftliklerde, gerekli eğitim çalışmaları ve hazırlıklar tamamlandı. Şimdiyse, bu çiftlikler konuklarını ve gönüllülerini bekliyorlar. Yani, yeme, içme, yatma karşılığında gönüllü olarak bilgi ve işgücü desteği verecek kişilerin, yılın belli dönemlerinde tatilini geçirmek üzere çiftliklerine gelmelerini bekliyorlar.

Proje, her ne kadar, şu anda dar bir alanda uygulanmaya başlasa da, ileride tüm doğa koruma alanlarında, hatta bir çok tarım bölgesinde uygulanabilecek bir model oluşturuyor. 2005 yılında, pek çok çiftliğin projeye dahil olması bekleniyor. Elbette, konuk ve gönüllülerin de desteğiyle. Yalnızca Türkiye’den değil, bu çiftliklere yurt dışından da pek çok turistin gelmesi bekleniyor; gerek bilgi takası (gönül-

Gül Çiftlikleri

Ağlasun / BURDUR

Ağlasun’da NuKa firmasının kurduğu sistemle 1990 senesinden beri ekolojik gül üretilerek bu güllerden geleneksel yöntemlerle gülyağı elde ediliyor. Ancak, gül yağını elde etmek oldukça zahmetli bir iş. Üstelik, yaklaşık 4 ton gülden yalnızca 1 kg yağ elde ediliyor. Elde edilen gülyağının tümü Almanya’ya ihraç ediliyor. Bunun yanında, çiftçi aileler bölgede var olan kiraz, elma gibi meyvecilik ve sebzeçilik faaliyetlerinin tümünü ekolojik yöntemle geçirmek ve bunlara pazar bulmak için çaba gösteriyorlar. Çoğu aile, neredeyse tüm gıda ihtiyaçlarını kendi küçük bahçelerinde yetiştiriyor. Tavşan yetiştiriciliği gibi küçük çapta hayvancılıkla da uğraşıyor.

Ağlasun, Göller Bölgesi’nde olmasına karşın yüksekliği ve dağlara sırtını vermiş konumu ile Aralık –Mart arası karlarla kaplı. Uzun bir bahar-yaz dönemine sahip. Araçla gidilecek sayısız doğal alanın yanında, kasabadan yürünebilecek yedi kilometre uzaklıktaki Sagalassos harabeleri, gül bahçeleri, eşeklerle gidilebilecek Başak Gölü ve komşu köyler ve gene kasabanın içinden akan deresi, kerpiç evli geleneksel sokakları ile oldukça çok keşfedilecek, görülecek yere sahip.

Mayıs sonu başlayan gül toplama-damıtma mevsimi Haziran’ın 25’ine kadar sürüyor. Gene bu dönemde olgunlaşmaya başlayan meyveler (kiraz, erik, şeftali, elma, vs) uzunca bir süre devam ederken, verimlilik, kışla birlikte yağın kar toprağı örtene dek sürüyor. Ağlasun’da neredeyse yıl boyunca konuk kabul ediliyor. Konuklar, çiftçi ailelerin evlerinde ya da evlerinin yakınlarında hazırladıkları odalarda kalıyorlar. Bu bölgede, çoğunlukla konuk kabul ediliyor. Ancak, bazı çiftçi aileler belli dönemlerde gönüllü katılımlara da gereksinim duyuyorlar.

lül), gerekse tatil (konuk) yapmak için. Bu konuda en büyük destek, IFOAM-ECEAT gibi bu alanlarda uluslararası ağların çatısı olan kuruluşlardan geliyor. Bu kuruluşların sağladıkları iletişim sayesinde Ekolojik TaTuTa tüm dünyaya duyurulabilecek.

Çiftliklerin seçilmesi, çiftçilerin eğitimi, çiftliğin ve ziyaretçinin uyacağı kriterlerin belirlenmesi ve uygulanması, ziyaretçilerin çeşitli yollarla haberdar edilerek organizasyonların gerçekleşmesinin sağlanması; kısacası sistemin işleyişiyle ilgili tüm detaylar

projede Buğday Ekolojik Yaşamı Destekleme Derneği tarafından yürütülüyor. Yani, projeye dahil olmak isteyen çiftçilerin de, ziyaretçilerin de yapması gereken ilk iş dernekle iletişime geçmek.

“Konuk” ve “gönüllü” terimlerinden de anlaşılacağı gibi, proje aslında iki alt projeden oluşuyor. Bunlardan biri, ekolojik turizmi geliştirmeye yönelik tasarlanmış. Yani, çiftliklere konuk olarak gidecek kişiler, kendisini ekolojik tarıma adanmış çiftçilere ek maddi destek sağlıyor. Bu çiftliklerin

Ağlasun’da gül yağı üretimi geleneksel yöntemlerle yapılıyor.

Serdar Tanal Çiftliği'nin büyükannesi Ayşe Teyze.

Serdar Tanal Çiftliği

Akçaeniş Köyü /Elmalı -Antalya

Antalya'nın Elmalı ilçesine bağlı Akçaeniş Köyü, Lübnan Sediri Karaçam Kuyu ormanları, Uçarsu Çağlayanı, Yeşil Göl, Avlan Gölü, Çığlıkara, Aykırıçta ve Uçarsu Şelaleleri, Başgöz Çayı, Limra ve Arikanda antik şehirleri ve Finike'ye yakın mesafede yer alıyor. Akçaeniş Köyü'nde yer alan Serdar Tanal Çiftliği'nde ekolojik tahıl, sebze, meyve (özellikle elma) yetiştiriliyor. Şubat, mart aylarında budama ve ilaçlama, mayıs ayında sebze ekimi, tahıl hasatı, haziran ayında sulama, ot yolma ve çapa, temmuz ayında sebze, tahıl hasadı ve ekim ayında da elma hasadı için gönüllülere gereksinim duyuyorlar. Yaz aylarında konuk kabul ediyorlar. Misafirlerini evlerinin önündeki üç kişilik 2 odası, salonu, mutfak, güneş enerjisiyle ısınan sıcak suyu bulanan evde ağırlıyorlar. Yemek, Tanal ailesiyle birlikte yeniyor. Terasta ceviz ağacının gölgesindeki sohbetler ve çiftliğin büyükannesi Ayşe Teyze'yle birlikte yapılan çay keyifleri de, temiz çiftlik havasına ayrı bir tat katıyor.

bilgileri, TaTuTa Rehberinde mevcut.

Bu rehber, yurtiçi ve yurtdışındaki ekolojik ve sürdürülebilir kırsal tatili arzu edenlere ulaştırılıyor. Bu bilgilere, www.tatuta.org internet adresinden de ulaşmak mümkün. Ekolojik çiftliklerde turizm projesi, çiftçilere maddi destek sağlama dışında, kültürlerarası alışverişi, tüketici ve üretici bireyler arası ilişkilerinin şeffaflaşması ve iki grupta da ekolojik döngülere ve birbirlerine karşı sorumluluk bilincinin gelişmesine destek olacak.

Projenin ikinci kısmı olan ekolojik çiftliklerde gönüllü bilgi ve tecrübe ta-

kasıysa, ekolojik tarım yapan çiftçiler ve gönüllülere, bu konuda bilgi, tecrübe ve iş gücü paylaşımını sağlıyor. Bu proje, aslında ilgi sahibi kişiler ve üniversite öğrencileri arasında gerçekleştirilecek bir değiş-tokuş projesi niteliğini de taşıyor. Bu süreçte, gönüllülerin yiyecek, içecek ve barınma ihtiyaçları da o çiftlik tarafından karşılanacak. Bu süreç aynı zamanda, hem sosyal bir kaynaşmayı hem de yereldeki gerçek tecrübe ve bu tecrübeye dayalı bilginin, ziyaretçilerle paylaşılması sonucunda yaygınlaşmasını sağlayacak.

Eğer siz de, bilgi, tecrübe ve işgü-

cünüzü paylaşarak güzel bir tatil geçirmek istiyorsanız, ilk adımınızı bu projeye atabilirsiniz. Yapmanız gereken, Bugday Ekolojik Yaşamı Destekleme Derneği'nden TaTuTa Ziyaretçisi Temsilcisi Bahar Dölen'le görüşmek. Gerisi, çorap söküğü gibi gelecek...

İletişim Adresi: Bugday Ekolojik Yaşamı Destekleme Derneği Lüleci Hendek Caddesi No: 120/2 Kuledibi İstanbul
Tel: 0212 252 52 55
E-posta: bahar@bugday.org
info@tatuta.org

Banu Binbaşaran Tüysüzöğlu

Akgöz Kardeşler

Geyikbayırı- Antalya

Akgöz kardeşler çiftliği Antalya'nın Geyikbayırı köyünde. Geyikbayırı, doğal ve tarihi sit bölgesine 1 km uzaklıkta, Termessos dağlarının yamaçlarında kurulmuş bir köy. Civarında, TÜBİTAK gözlemevi, Saklıkent kayak merkezi, köyün içinden geçen kral yolu, mağaralar, yaylalar ve su değirmenleri gibi pek çok görülecek yer var. Çiftliğin sahipleri olan Akgöz kardeşler çiftçi bir ailenin çocukları. Yani küçüklüklerinden beri tarımla ve doğayla iç içe büyümüşler. Şimdi, Raseyana adıyla kendi firmalarını kurmuşlar. Müzeyyen, işletme mezunu; işin maliyeti ve dağıtımıyla ilgileniyor. Mehmet, tıbbi bitkiler ve aroma terapi mezunu. Bülent, Mehmet ve Ümit, bitkilerin toplanmasıyla ilgileniyorlar. Havva'ysa, toplanan bitkilerden merhem ve krem yapımı gibi işlerle ilgileniyor. Bitkilerin 20 tür gibi büyük bir kısmını doğadan topluyorlar. 5 tür bitkiyi de kendileri yetiştiriyor-

Burada dolaplama ve terekeme sistemiyle kurutma yapılıyor. Dolaplama yönteminde, sıcak hava dolaşımı olan bir dolapta kurutma yapılıyor. Terekeme sistemindeyse, bezden raflarda kurutuluyor bitkiler. Bu sayede bitkiler zarar görmeden kurutuluyor. Misafirler için hazırlanan evin kapıları bile, büyük bir özveriyle hazırlanıyor.

lar. Doğadan topladıkları bitkilerde köylülerden yardım alıyorlar. Ancak, toplama işlemleri yapılmadan önce, köylülere işleminin nasıl yapılacağını anlatıyorlar. Doğru şekilde toplama yapılsa bitkiler bir sonraki yıl da yine sağlıklı şekilde çoğalmaya devam ediyor. Bunun içinse, bitkilerin köklerine zarar vermeden, tohumlarını bırakarak ve de insan yaşamından uzak alanlardan toplama yapıyorlar. Topladıkları bitkileri, değişik karışımlarda hazırlayarak Raseyana markasıyla kendi dükkanlarında satıyorlar.

Bu çiftlik konuk kabul etmiyor. Daha çok gönüllüleri tercih ediyorlar. Yani, karşılıklı bilgi ve tecrübe paylaşımına dayalı bir sistem kurmuşlar çiftliklerinde. Türkiye'den ve dünyadan, şifalı bitkiler üzerine çalışan kişilerin çalışmalarına da kapıları açık. Öğrenciler için de aynı zamanda staj yapabilecekleri yeni bir kapı açıyorlar. Burada, öğrenciler, okullarında edindikleri teorik bilgileri uygulamaya dökebilecekler. Laboratuvarlarda bilgilerini kullanabilecekler. Aslında bu kardeşlerin dileği, buranın, bilgilerin toplandığı bir merkez haline gelmesi. Elbette, burada iş yükü de oldukça fazla. Bu nedenle, çalışmak için gelen gönüllülere de kapıları açık.